

POSTANOWIENIE

Dnia 14 kwietnia 2011 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Maciej Pacuda (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa Syndyka Masy Upadłości "A. E." Sp. z o.o.
przeciwko B. S.

o zapłatę i stwierdzenie bezskuteczności czynności prawnych,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 14 kwietnia 2011 r.,
skargi kasacyjnej pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 1 kwietnia 2010 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok oraz uchyla poprzedzający go
wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych z dnia 30 października 2009 r. i umarza
postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 1 kwietnia 2010 r. oddalił apelację
wniesioną przez pozwaną B. S. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych z dnia 30 października 2009 r. stwierdzającego
bezskuteczność w stosunku do masy upadłości „A.E.” Spółki z o.o. czynności
prawnych odpłatnych dokonanych przez reprezentanta upadłego „A. E.” Spółki z
o.o. w okresie sześciu miesięcy przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości z
jego żoną B. S. polegających na wypłacie B. S. przez wymienioną Spółkę kwot

pieniężnych w łącznej wysokości 76.000 zł oraz zasądzającego od pozwanej B. S. na rzecz strony powodowej Syndyka Masy Upadłości „A. E.” Spółki z o.o. kwotę 76.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 28 listopada 2007 r.

Pozwana B. S. wywiodła skargę kasacyjną o tego wyroku, zaskarżając ów wyrok w całości i domagając się jego uchylenia oraz zmiany poprzez oddalenie powództwa, ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

W toku postępowania kasacyjnego pozwana wystąpiła do Sądu Najwyższego z pismem z dnia 8 lutego 2011 r., do którego dołączyła kopie dwóch orzeczeń: postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 28 października 2010 r. wydanego w sprawie 16/07, stwierdzającego zakończenie postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku dłużnika „A. E.” Spółki z o.o. oraz postanowienia tego samego Sądu Rejonowego z dnia 30 grudnia 2010 r. o wykreśleniu z Krajowego Rejestru Sądowego podmiotu „A. E.” Spółki z o.o. Powołując się na wymienione orzeczenia oraz wskazując na regulację zawartą w art. 355 k.p.c. w związku z art. 398¹⁹ k.p.c., pozwana wniosła o uchylenie wydanych w sprawie wyroków oraz o umorzenie postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W rozpoznawanej sprawie nie mógł budzić wątpliwości fakt, że już na etapie wniesienia pozwu stroną powodową nie była „A. E.” Spółka z o.o., lecz syndyk masy upadłości tej Spółki. To jemu przysługiwała legitymacja procesowa. Treść postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 28 października 2010 r. wydanego w sprawie 16/07 wskazywała jednak, że już po wniesieniu skargi kasacyjnej doszło do zakończenia postępowania upadłościowego obejmującego likwidację majątku upadłej spółki (art. 368 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze). Z chwilą stwierdzenia zakończenia postępowania upadłościowego nastąpiło więc wygaśnięcie funkcji syndyka masy upadłości. Z tej przyczyny utracił on legitymację procesową i jako strona przestał istnieć (por. art. 367 ust. 2 w związku z art., 368 ust. 3 p.u.n.). Wprawdzie wydanie przez Sąd Apelacyjny wyroku zaskarżonego w niniejszej sprawie powodowało prawomocne

zakończenie tej sprawy, jednakże postępowanie kasacyjne, choć nie jest prostą kontynuacją postępowania zakończonego prawomocnym orzeczeniem, może się toczyć wyłącznie z udziałem strony przeciwnej. Taka sytuacja objęta jest przede wszystkim hipotezą art. 174 § 1 pkt 1 k.p.c., który w postępowaniu kasacyjnym winien być rozważany na podstawie art. 398¹² k.p.c. (por. np. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 1997 r., III CZP 66/97, OSNC 1998 nr 4, poz. 56 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 1971 r., II CRN 266/71, OSNCP 1972 nr 4, poz. 76). W judykaturze wyrażono wszakże trafny pogląd, iż nienaprawialna następca utrata zdolności sądowej strony uzasadnia umorzenie postępowania na podstawie art. 355 § 1 k.p.c., a nie jego zawieszenie (por. słusznie powołane we wniosku pozwanej postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2002 r., V CKN 1100/00, OSNC 2003 nr 1, poz. 11). Bezskuteczna utrata zdolności sądowej powoda wywołuje bowiem potrzebę umorzenia całego postępowania, ponieważ umorzenie samego tylko postępowania kasacyjnego spowodowałoby uprawomocnienie się zaskarżonego orzeczenia sądu drugiej instancji, które strona pozwana w całości kwestionowała w skardze kasacyjnej.

W tym miejscu dodać wypada, że postępowanie kasacyjne mogłoby ewentualnie toczyć się jedynie w sytuacji, gdyby doszło do zgłoszenia się w nim nabywcy wierzytelności objętej zaskarżonym wyrokiem lub do jego wskazania przez pozwaną (art. 192 pkt 3 k.p.c.). Stabilizująca postępowanie funkcja art. 192 pkt 3 k.p.c. nie stoi bowiem na przeszkodzie dopuszczeniu do zmiany strony (również w postępowaniu kasacyjnym) w sytuacji, w której zarówno obie strony toczącego się postępowania, jak i nabywca rzeczy bądź praw objętych sporem wyrażą zgodę na wejście nabywcy do procesu i zajęcie miejsca zbywcy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2007 r., IV CSK 57/07, OSNC – ZD 2008 nr 3, poz. 62). W rozpoznawanej sprawie taka sytuacja jednakże nie zachodziła, gdyż pozwana we wniosku z dnia 8 lutego 2011 r. nadal wskazywała jako stronę powodową syndyka, który utracił byt prawny na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 28 października 2010 r. wydanego w sprawie 16/07. Byt prawny utraciła też „A. E.” Spółka z o.o. na skutek wykreślenia jej z Krajowego Rejestru Sądowego. Dlatego ewentualny nabywca wierzytelności

powoda, gdyby taki istniał, może dochodzić swoich uprawnień w odrębnym postępowaniu.

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na treści art. 398¹⁹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.